

Odkryj Koszalin

Przeżyjcie różnorodność Europy

Dzięki Europejskiemu Szlakowi Gotyku Ceglanego powstaje nowe przymierze, ostatni świadek czasów Hanzy. Od Skandynawii przez Bałtyk zjednoczyło się siedem państw europejskich: Szwecja, Dania, Niemcy, Polska, Litwa, Łotwa i Estonia, aby tu Państwa ugościć.

Uczą się wzajemnie poznawać, nie tylko historyczne i kulturowe odrębności poszczególnych krajów i miast, ale także wspólne relacje, których odzwierciedleniem są ceglany gotyk i Hanza.

Zapraszamy do odkrycia Koszalina na nowo!

1. Mury obronne średniowieczne – o obwodzie 1600 m, umocnione były 46 czatowniami i 3 bramami, tworzyły zamknięty pierścień. Grubość muru u podstawy wynosiła 1,30 m, a wysokość sięgała 7 m. Pierwotny system fortyfikacji Koszalina, zbudowany po lokacji miasta, stanowił pierścień wałów ziemnych z drewnianą palisadą, otoczony fosą i stawami. Ten system umocnień przetrwał do 1291 r. Nowe obwarowania zbudowano już z cegły i kamieni. Do początku XVIII w. mury zachowały się w pierwotnym stanie. Dopiero po wielkim pożarze miasta w 1718 r. były stopniowo obniżane (do 1731 r.) do wysokości 3 m. Uzyskany materiał wykorzystano do odbudowy miasta. W XIX w. bramy miejskie rozebrano, a do większych fragmentów murów dobudowano domy. Dzięki temu części murów zachowały się do dzisiaj, m.in. najdłuższy około 60 m pomiędzy ul. Mickiewicza i Młyńską i najwyższy, sięgający 6 m, przy ul. Marii Ludwiki. Od 1960 r. zachowane fragmenty murów są sukcesywnie poddawane renowacji.

Wpisane do rejestru zabytków pod nr 6 dn. 09.06.1953 r. i decyzją nr 90 dn. 25.05.1955 r.

2. Kościół zamkowy z XIII/XIV w. – obecnie cerkiew prawosławna. Powstał około 1300 r. jako kościół klasztoru cysterek, obecnego w Koszalinie od 1278 r. do lat 50. XVI w. Opuszczony przez mniszki, zrujnowany, został odbudowany przez księcia Franciszka I w latach 1602-1609 jako kościół zamkowy. Znacznie uszkodzony w czasie pożaru miasta w 1718 r., w latach 1818 – 1819 doczekał się generalnego remontu, otrzymał nowe wyposażenie (organy – 1863 r.).

W 1953 r. przekazany Polskiemu Autokefalicznemu Kościołowi Prawosławnemu, pełni funkcje sakralne. Wpisany do rejestru zabytków pod nr 126 dn. 08.11.1956 r.

3. „Domek Kata” – kamienica gotycka z XV w. – obecnie siedziba Teatru Propozycji „Dialog” (od 1964 r.). Stanowisko kata w średniowiecznym Koszalinie funkcjonuje od 1464 r.

Egzekucje przeprowadzano na tzw. Górze Wisielców (przedłużenie ul. Dąbrowskiego) i na rynku miejskim. Od 1718 roku miejsce kaźni zlokalizowano (tuż przy murach) na przedłużeniu ul. Bogusława II. Ostatni raz kat wypełnił swoją powinność wobec miasta w 1893 r., ale w kamienicy mieszkał do lat 30. XX w.

Wpisany do rejestru zabytków pod nr 104 dn. 24.08.1956 r.

4. Kaplica św. Gertrudy – wzniesiona w 1383 r., poza murami miejskimi, początkowo pełniła funkcje kaplicy szpitalnej, a następnie – cmentarnej. W 1735 r. zamieniona na skład amunicji miejscowego garnizonu (zmiana dachu, zamurowanie otworów okiennych, rozebranie wieży). Na początku XX w. przywrócono kaplicy funkcje sakralne i poddano restauracji, odtwarzając pierwotny wygląd. Po II wojnie światowej pełniła funkcje magazynowe, mieściła się tu także Mała Scena Bałtyckiego Teatru Dramatycznego. W 1999 r. kaplica została przekazana parafii ewangelicko-augsburskiej i ponownie pełni funkcje sakralne.

Wpisana do rejestru zabytków pod nr 103 dn. 24.08.1956 r.

5. Kamienica gotycka z XIV w. ul. Bolesława Chrobrego 6 – kamienica usytuowana przy katedrze nawiązuje do średniowiecznego charakteru zabudowy Koszalina. Zachowane fragmenty elewacji frontowej i gotycki ostrołukowy portal świadczą o metryce obiektu. W XVIII w. została przebudowana. W 1945 r. uległa częściowemu zniszczeniu, odbudowana w latach 1958 – 1959. Obecnie budynek mieszkalny.

Wpisana do rejestru zabytków pod nr 95 dn. 10.08.1956 r.

6. Katedra gotycka z XIV w. p.w. Niepokalanego Poczęcia NMP – najstarszy zabytek miasta, wzniesiony w latach 1300 – 1333. Reprezentuje najczęściej spotykany na Pomorzu typ budowli – bazylikę z wydłużonym, zamkniętym trójbocznie prezbiterium, z wnętrzem sklepionym gwieździstą i kwadratową, masywną wieżą. W ołtarzu głównym znajduje się 16 figur gotyckiego pentaptyku z 1512 r., ponadto w prezbiterium na belce tęczowej – krucyfiks z końca XIV w. oraz witraże powstałe w latach 1914 – 1915. Kościół wyposażony jest w organy o barokowym brzmieniu z 1899 r. Najstarszym zabytkiem kościoła jest umieszczona w kruchcie pod wieżą chrzcielnica z XIII w. Na ścianach kruchty płyty nagrobne z pocz. XVII w.

Wpisana do rejestru zabytków pod nr 71 dn. 23.05.1956 r.

7. Kamienica z XVI w., obecnie Pałac Ślubów – wzniesiona w okresie późnego średniowiecza kamienica posiada w ścianach bocznych najstarsze elementy – ostrołukowe blendy z XV/XVI w. Uległa zniszczeniom podczas wielkiego pożaru miasta w 1718 r., została odbudowana. Do 1945 r. była użytkowana jako budynek mieszkalny. Po zniszczeniach w 1945 r. ponownie odbudowana. W latach 1969 – 1972 przeprowadzono remont i adaptację wewnątrz na ekspozycje Muzeum Okręgowego. Od 1982 r. funkcjonuje jako Pałac Ślubów.

Wpisana do rejestru zabytków pod nr 599 dn. 29.08.1966 r.

Adres źródłowy: <https://www.koszalin.pl/pl/page/odkryj-koszalin-0>